

<b>Pastisseria RAGA</b> Major, 105 - Telèfon 72 03 53 ULLDECONA	<b>BAR EL REBOST</b> Carrer Calvari, 57 - Tel. 72 07 86 ULLDECONA	<b>Vídeo-Foto MILLAN</b> EUROCRHOM - Laboratori Fotogràfic Distribuïdor Vídeos JVC Avda. Ramon Salomón, 19 - Tel. 72 03 63 ULLDECONA
<i>Mutua General de Seguros</i> <b>AGÈNCIA LABERNIA</b> Assessorament - Tramitacions - Assurances - Viatges Major, 108 - Tel. 72 00 81 - ULLDECONA	<b>Fusteria LAVEGA-BOSCH, C.B.</b> Avda. Escoles, 5 - Tel. 72 11 37 ULLDECONA	<b>Oficina Tècnica LO y SA</b> Major, 111 - Telèfon 72 00 48 ULLDECONA
<b>SUMINISTROS "LA SÈNIA"</b> JOAN CORDOBA i SERRA Materials Construcció - Decoració LA SÈNIA - ULLDECONA	<b>LLIBRERIA PASALAMAR</b> Carrer Sant Antoni, nº 13 ULLDECONA	<b>Escumosos SANS</b> BEGUDES i REFRESCOS Entenza, 30 - Telèfon 72 03 40 ULLDECONA
<b>Auto-Escola PITARCH</b> Plaça Sales i Ferré, nº 15 - Tel. 72 07 17 ULLDECONA	 <b>Radio Ferré</b> C/. Sant Antoni, 38 Tel. 72 01 08 ULLDECONA	<b>Carnisseria OLGA</b> Major, 160 - Telèfon 72 04 64 ULLDECONA
<b>Relotgeria ITARTE</b> ULLDECONA	<b>Motos-Cicles VIDAL</b> Motos-Bicicletes-Motocultors MOVICAM i Motoserres TRONK Clavé, 37 - Tel. 72 05 23 - ULLDECONA	 <b>MAPFRE</b> Grup Assegurador Delegat a Ulldecona: PERE SANS i ARASA Sant Antoni, 28 - Telèfon 72 03 37
<b>Ferreteria GRAU</b> Llistes de Noces - Electrodomèstics SUPER-SER Pintures TITAN-LUX - Distribuïdor Oficial BOSCH Major, 104 - Tel. 72 01 89 - ULLDECONA	 <b>SERRA</b> LLIBRERIA - PAPERERIA C/. Major, 91 - Tel. 72 00 24 - Apartat Correus, 40 FAX: 72 09 02 - ULLDECONA	<b>CONSTRUCCIONS LA TORRA</b> C/. Ermita - Tel. 72 02 99 - ULLDECONA
<b>Mobles ARNAU</b>  Sant Lluc, 12 - Major, 82 Tel. (977) 72 03 58 ULLDECONA	Merceria, Perfumeria i Cosmètica  <b>Major 110</b> Telèfon 72 05 81 - ULLDECONA	 <b>JMS ELECTRODOMÈSTICS</b> joan miquel subirats castell. c/. major, 153 - tel. 72 06 38 - 43550 ulldecona

# C. C. R.

MAIG / JUNY 1990

NÚM. 48



# ENTREVISTA A LA NOSTRA PUBILLA

Hem fet una entrevista a la Srta. Glòria Tomàs i Minguet, que aquest any serà la nostra dama, hem xerrat una bona estona amb ella, hem tocat diversos temes i d'aquesta llarga entrevista els donem a continuació un petit resum.

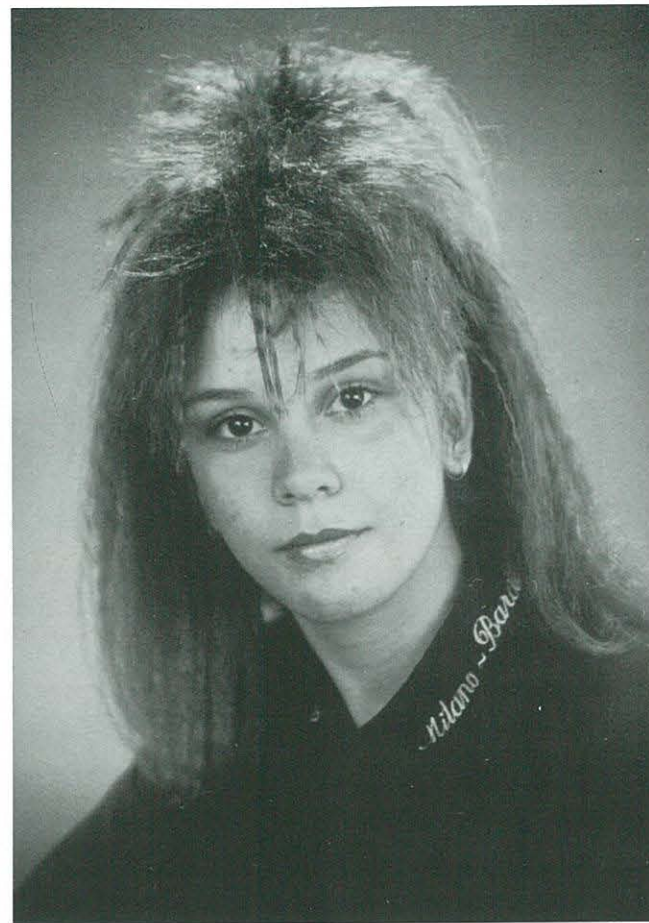
- S'ha parlat sobre les festes i ens han dit que a ella li agraden molt, concretament tot tipus de balls, l'any passat, per exemple, fou la primera vegada que va ballar el "ball de mantons". Això sí, els bous li agraden "mig-mig". Li pareix bé el ball que es fa a l'estiu per a la proclamació de la reina, encara que el sistema que s'utilitza per a l'elecció no la convenç massa.

Li hem comentat les activitats que el Centre realitza a les feses, les carrosses, els jocs infantils, els concursos, i també la Diada del Castell, cosa que a ella li interessa molt perquè ens ha confesat que li agraden les coses antigues, i parlant de que ara se'l vol començar a restaurar creu que s'hauria d'arreglar de manera que no es notes massa, que hauria de continuar veient-se vell.

De la diada de l'ermita creu que ara la gent no hi va tant, ja que molts tenen casetes al camp i se'n van a fer la "paella" allí, però que ella encara puja a buscar l'arròs a l'ermita.

- De les Festes Quinquennals se n'ha parlat de passada, creu que va venir més gent que a les altres festes i que el poble va quedar molt bonic. Que quin carrer li va agradar més?. Molts, però pot ser el carrer Major, concretament la part de l'Ajuntament i ens comenta que tot el carrer Major s'hauria d'arreglar igual, no a trossos com ara, faria més bonic.

- Què fas ara?. Que t'agrada?. fins fa dos anys estava estudiant, ara faig el treball de la casa i ajudo també en la tenda. Per les tardes m'agrada cosir,



brodar, m'agrada molt el treball de la casa i no m'avorreixo gens, m'ho passo molt bé. Vaig al gimnàs. M'agrada llegir, però no coses complicades, encara que no tinc molt de temps per a fer-ho.

Li agrada l'estiu, anar a la platja i si pot ser tot el dia i dinar de "pic-nic".

No troba necessari comprar la roba per les marques. La il.lusiona sortir a veure coses antigues, viatjar,...

-Protegir la natura?. Sí, sóc partidària, però això es cosa de tothom. Uns pocs no poden fer gran cosa.

-Parlem bastant de la problemàtica general del poble i, en particular, de la joventut. Què opina de tot això?. Creu que la gent jove s'hauria de quedar més al poble, que la majoria s'en van i no hi ha ambient. Quan els de C.O.U., per exemple, fan "algo" s'omple la discoteca, però els diumenges molts se'n van a altres pobles i cada vegada és pitjor.

Les discoteques no li agraden massa però hi va alguna vegada. Els diumenges sol anar al cinema o a algun bar a xerrar amb els amics.

No li agrada córrer amb el vehicle.

Encara que la seva mare és de capital, ens confesa que a ella li agrada més el poble i li agradaria viure aquí., si es possible, el dia de demà.

# LLIURAMENT DE PREMIS DEL XIX CONCURS LITERARI DEL C.C.R.

El passat dia 22 d'abril al migdia, va tenir a la Casa de Cultura el lliurament de premis als guanyadors del XIX Concurs Literari "Sant Jordi", que com tots els anys organitza el Centre Cultural.

Els premis que es van atorgar foren els següents:

## CATEGORIA "A"

- 1er. Premi : Marisin Canalda i Raga
- 2on. " : Agustí Vives i Ventura
- 3er. " : Xavier Martí i Martí
- 3er. " : Gemma Molina i Raga
- 3er. " : Carlos Verge i Ferré
- Accèssit : Maite Monforte i Maresma
- Accèssit : Aida Pérez Lara

## CATEGORIA "B"

- 1er. Premi : Sandra Castell i Albesa
- 2on. " : Albina Fuentes i Itarte
- 3er. " : Pedro Baena i Poy
- Accèssit : Mireia Labernia i Labernia
- Accèssit : Núria Boza i Sans
- Accèssit : Xavi Martorell i Campos

## CATEGORIA "C"

- 1er. Premi : Rosa Pla i Bel
- 2on. " : Esther Canalda i Garrit
- 2on. " : Elisabet Escoto i Fibla
- 3er. " : Gemma Ventura i Brusca

## CATEGORIA "D" (Premi de 15.000 Ptes.)

Guanyadora : Annabel Folch i Millán

Com sempre hem d'agrair la col.laboració a totes les persones que han format part del jurat, que aquest any han estat les següents: Anna Sales, M<sup>a</sup> Carmen del Barrio, Marisín Vizcarro, Javier Ferré, J. Ferrán Grau, Chelo Gauxachs, M<sup>a</sup> José Royo, M<sup>a</sup> Piedad Poy i Ferran Campi. També volem agrair a l'Ajuntament d'Ulldecona i als Serveis Territorials de la Generalitat de Catalunya a Tortosa la seva cooperació per fer possible aquest concurs.

A continuació publiquem els primers premis d'aquest concurs, recordant què: **ELS TREBALLS QUE ES PUBLIQUEN NO HAN ESTAT RECTIFICATS I ENS LIMITEM A COPIAR L'ORIGINAL.**



**SEITA**  
INDUSTRIA GRAFICA, S.L.

Montemolin, 15 - Maestrazgo, s/n  
Apartado Correos 40  
Teléfono (977) 72 03 11  
43550 ULLDECONA (Tarragona)

PLATÓ FOTOGRÁFICO

**AVIMON S.A.**

Ctra. Ulldecona-Sénia, Km. 7  
Apartado 23 - Teléfono (977) 72 04 36  
43550 ULLDECONA (Tarragona)

## XIX CONCURS DE REDACCIÓ

CATEGORIA "A"

### "El gos que no sabia lladrar"

Hi havia una vegada un gos que es deia Pepe i no sabia lladrar. El pobre Pepe estava trist i tenia enveja dels altres gossos perquè ells savien lladrar i ell no. Els altres s'en burlaven i s'enfumaven d'ell. Pepe vivia a una casa molt bonica amb un jardí, uns gronxadors especials per a gossos i una piscina. Però... ba! per als altres era pobre perquè no sabia lladrar. Ara ell era bo i els altres eren dolents. Però... sabeu que?. Un dia va venir l'hada madrina del gos i li va dir: - Pepe

sabent que tú ets bó i no saps lladrar et donaré el dó de poder lladrar tú i els altres no. Dacord?

-No! va dir Pepe. -No et fan compassió els altres gossos?

-Bé! Doncs una mica. Però... es igual! Tu sí i ells nó! Dacord?

-Que no -va repetir en Pepe -Tots podem i en paus. Dacord?

-Bé! Si tan t'enfades sí.

I així va acabar l'hada plorant perquè havia fracassat i els gossos feliços i lladrant. I desde allavorens ningú s'en ria ni s'en burlaba de ningú i tot el poble és va anomenar el país de la Pau.



## XIX CONCURS DE REDACCIÓ

CATEGORIA "B"

### "El Pallasso Caranit i Caradia"

Una nit, em vaig despertar, plovia i feia molt mal temps, sempre em passava últimament i jo sempre m'eixecava i mirava per la finestra. Aquella nit jo veiguè una cosa molt estranya. L'arbre estava sentat i les fulles brillaven ho vaig mirar amb molta atenció, les fulles més petites anaven caient a terra poc a poc com el temps, però vaig veure una cosa que no era una fulleta era un petit pallasso que es despenquè de la rama. Era un pallasso que no parlava sinó que volia sentir el bufit de l'aire, el bufit de la veritat que corria per aquell jardí. Tenia els ulls entristits i una simpàtica risa, era petit, però obria el cor a totes les fulles. S'havia creat de l'amor d'aquell jardí tan meravellós, on s'hi cultivaven roses sense espines, herba sense tristó i clavells de variolats colors. Vaig sortir i el vaig recollir perquè amb tota compiació de tristesa el vaig agafar i mel vaig

ficar prop del cor perquè sentia que les pulsacions cada cop eren més fortes. El vaig ficar al damunt del coixí i allí la seva xopó es convertí en una paloma que il·luminà tota la habitació. Estava tant contenta que tota la nit rebuscava entre els llibres per trobar-li un bonic nom. A la fi vaig decidir-li ficar caranit i caradia i li vaig dir, ell sols va moure el cap. Tenia els ulls entristits i li vaig preguntar que li pasava, ell altre cop va moure el cap. El vaig apropar a la xemeneia i jo em vaig adormí. Quan em vaig despertar, vaig veure que tot havia segut un somni, i a la xemeneia no hi havia ningú, sols s'havia apagat la llar del foc, i per la finestra veiguè l'arbre amb un color especial, l'arbre se'n havia anat al cel, per això a la seva branca més seca s'havia adormit el pallasso caranit i caradia tot agarrant-se fort a la rama pensava amb els seus pares que els volia tant i amb el son ja els havia trobat al cel. I ningú el va puger desagarrar amb tota força del arbre de la seva infantesa on havia nascut, crescut i caigut.

Perque ningú no pot superar l'amor dels pares.



\*ESTUDI  
\*REPORTATGE  
\*FOTO INDUSTRIAL  
\*GRAFISME

ULLDECONA  
MAJOR, 60  
Tel. 72.00.57

**QUIMICS**  
P.V. TABUENA

TRACTAMENTS I AFLORAMENTS D'AIGUA

Plaça Diputació, 6 - Telèfon 72 07 54  
ULLDECONA

VENDA I PROGRAMACIÓ D'ORDINADORS  
TELEX  
TELEFAX  
SISTEMES DE DICTAT, etc.



DISTRIBUIDOR AUTORITZAT  
DE  
PHILIPS INFORMATICA Y COMUNICACIONES, S.A.



PRODUCTES I SERVEIS INFORMÀTICS

Major, 124  
Telèfon (977) 72 04 39  
43550 ULLDECONA  
(Tarragona)

**PHILIPS**

# XIX CONCURS DE REDACCIÓ

CATEGORIA "C"

## "He obert una capsula"

Hi havia una vegada, una noia de uns 12 o 13 anys que era filla d'una gent molt rica. Ella, estava acostumada a tenir tots els capritxos que bulgués i desitjés. Agnès, que era així com s'anomenava la jove era molt presumida i pretensiosa i tenia moltes amigues però, totes falses, es a dir, cap era amiga de veritat, només que quan ella parlava i opinava una altra cosa totes apoiaven a aquesta i ningú s'atrevia a contradir-li.

Agnès, era evident que necessitava un escarment ben gros però ningú no s'atrevia a fer aquest esdeveniment que tan greu podia resultar.

Estaven prop d'una festa molt important per a l'Agnès, es tractava del seu aniversari. En tota la colla d'amigues només era permès de fer un regal ben bonic i maco a l'Agnès i a les altres mai els tocava res de res. Totes les amigues etaven pensaroses a veure quin regal li podien fer, per poder destacar-se al de tots els anys. Tot esdevingué perquè la decidida de la Laura va dir: - L'Agnès es mereix un escarment, donem-li! Totes feien mala cara però poc a poc es van anar convençant i van decidir al final per una nimitat que aquell any el regal es destacaria de tots els altres, però, en aspecte negatiu. S'anava aproximant el dia de la gran "desilusió" i l'Agnès cada cop estava més contenta, simpàtica i exitada i no feia més que parlar del seu aniversari i no feia més que preguntar si ja tenien el regal comprat, encara que paregues una mica descarat, la colla ja estaven acostumades a aquestes preguntes. Per altra banda si les de la colla estaven pensaroses els dies passats, imagineu-vos ara com tenien que estar per pensar el que li podia servir d'escarment. Aquest cop no va ser la Laura qui va intervenir dient alguna que altra opinió, ja que Laura era molt decidida però poc pensadora e intel·ligent, va ser l'Anna qui va dir: - I si li regalem alguna cosa que no fos per a presumir? La resposta de les seves amigues va ser negativa i l'Anna va parar de parlar, molt desilusionada. Després d'un diluvi d'opinions, l'Anna tota enfadada va dir: -Donç no li fem res!.

Ella es pensava que totes se li posarien en contra com unes bojes, perquè ella, ho va dir sense pensar, però aquesta idea va agradar a la majoria i van decidir, després de perfeccionar la idea, de regalar-li "una capsula buida". Li farien creure a l'Agnès que estaven preparant el regal i tot el combat que movien per aquesta festa i després de totes les il·lusions que vingues el gran disgust, que podia o no donar resultat i fer d'aquella nena presumida i pretensiosa una humilde i sensilla Agnès o simplement deixar-la com estava.

A la fi, va arribar aquell dia tan esperat per a tothom, els seus familiars, coneguts, amics etc. Les seves amigues tenien el regal ja preparat, encara que, no era tal hi com deien en un principi sino que l'havien fet una mica més rialler. Els pares també tenien el regal preparat i alguns familiars i coneguts també. La festa era per la tarda, així que, els regals també es donarien llavors una mica avans del apat seria quan tothom ho donaria, llevat de les de la colla. Elles eren molt llistes i pensaven que si donaven el regal abans no menjarien res del que venia després i d'aquesta forma menjarien bé i agradablement com sempre i després

viendria el disgust. Elles pensaven que havien fet el paper de falses durant molt de temps així que uns instants més no farien greu a cap lloc. Arribà, per fi la tarda desitjada i un diluvi de regals va caure d'amunt l'Agnès, bonics, més llejts però valuosos, petits, grans, de totes mides, colors i formes, era per a poder triar-los i retreure-los. Menjaren durant bona estona, rient, cantant, jugant per allí i fent tot el que es pot fer en un dia de festa com aquest i a la fi l'Agnès va dir: - I vosaltres que, no em feu cap regal? Totes van contestar que "si" i l'anaren a buscar i entre mirades i rialletes, li van donar. L'Agnès, tota emocionada va cridar els familiars i tots els convidats per a que poguessin estar presents a l'hora d'encetar-ho. Una vegada tots allí:

-Booooo!!! Al obrir la capsula li havia saltat un moll a la cara i un globus li havia explotat a sobre tot ple d'aigua. Els seus pares i familiars intims, com l'àvia, la tieta, l'oncle etc. va restar preocupats amb cares de pocs amics aixugar-la mentre que les seves amigues es "tronxaven" i es destornillaven de riure. L'Agnès va començar a correr i tots parlaven, cridaven, i reien a l'hora, allò era un veritable aldarull. L'Agnès havia comprés el missatge d'aquella inesperada capsula i es va posar a plorar a l'habitació damunt del llit com una esperitada amb la porta tancada amb clau. La seva mare no parava d'insistir trucant a la porta però l'Agnès només plorava i plorava. Va començar a agafar tots els preciosos vestits de princeceta que tenia i a començar-los a estripar i un, el més lleig s'el va posar i tota estripada va sortir a fora i tota despentinada.

Quan la seva mare la va vore es va posar les mans al cap i va començar a xisclar i ella tot fent-la callar li va pronunciar unes paraules molt justes i acertades: - Mare, et deu caure la cara de vergonya, donç han tingut que ser les meves amigues qui m'han tingut que donar aquesta lliçó, donç tu fa molt temps que ho haguesis tingut que fer i no t'has atrevit mai! I plora de rabia es va torcar les llagrimas que li caien i va deixar a la seva mare allí plorant com una magdalena. Va vaixar a la festa i va dir a les seves amigues que era una cosa justa tot el que havien fet i va comunicar a tothom que d'aquella forma com anava vestida i pentinada seria com aniria ella, com totes les altres i no es diferenciaria de res, si no era per a mal. Uns forts aplaudiments van seguir aquestes inesperades paraules i així amb molta alegria i amistad van acabar aquella festa que realment s'havia destacat de totes les altres per una simple raó: per una capsula, que havia canviat tota la vida d'una noia.



# XIX CONCURS DE REDACCIÓ

CATEGORIA "D"

## "Fòtils d'infantesa"

-- 1 --

Aquell matí era cendrós. La boira que preludejava una tardor propera començava a aixecar-se en aquelles hores, encara que indolent es retenia, uns instants, a frec de teulades i voravies, confonent-se amb el fum llefiscós de ciutat. T'adonares i vas pujar-te el coll de l'abric instintivament, arrallint-se com un cabdell, amb la galta enganxada al vidre de la finestra. Ho vas fer amb esma, amb la mateixa esma amb que cada dia sorties de casa per anar a la feina i comprovaves, al cent metres, com la cara se t'anava enroigint, et palpaves i estava glaçada. Però, avui no feia tan de fred, i allí dins, amb un vidre entre tu i el món, no s'estava del tot malament.

El tren anava deixant enrera els ravals de la ciutat i agafava més velocitat, i tu senties com el sotragueig se t'ficava als ulls i et feia pesants les parpelles, tot i que ahir vas anar a dormir d'hora.

Els paisatges se t' tiraven a sobre, i tu, amb una impasibilitat marmòria, et vas fixar amb un petit apartament, voltant de mitja dotzena d'arbres, que sorgia allí davant, vora mar. Potser us hauria agradat? . Et vas quedar mirant, movent el cap perquè se t' esmunyia per darrera, i després, quan ja se n'havia anat, et vas incorporar, recuperant la mirada atònita. Una llar vora el mar... tal vegada tot hauria estat diferent. T'agradava tant el blau. Imaginaves dos nens riallers jugant pel jardí, potser series feliç... potser, ara, on estaries abatuda.

Des de feia temps havies après a enganyar-te, i ho estaves tornant a fer. La vida no era tan senzilla. Un apartament vora la mar i dos fills riallers no feien la felicitat. Tot era molt més complicat!!.

Recordaves les paraules que la teva mare sempre et deia, mentre t'acaronava els cabells: "Llàstima que hagis de créixer". "No s'equivocava", mormolares. Vas passar-te la mà pel front per tirar els cabells enrera i repetires allò que senties tant a prop: "Llàstima...".

A voltes una obstinació absurda et tempta al joc de voler aturar el rellotge de la vida, i tornar, tornar als jorns en què el món era un conte de fades i la por fugia astorada amb una abraçada de la mare. Malauradament en el teu món ja no havia lloc per a fades, ni per a varetes màgiques. Tot era precís i palpable, i encara que fos dolorós eres allí, a la crugia, i les fades arraconades en els contes d'infantesa.

La parada en una altra estació et va distreure i contemplares als passatgers que atavalats intentaven pujar al tren. Mirares el rellotge i encara restava més d'una hora de camí.

La visita als pares era un pretext, ho sabies perfectament, volies desempallagar-te durant uns dies d'aquella disfressa que mai no l'havia escaigut. Emprar les forces que et restaven per començar a viure d'una vegada per totes, i oblidar que fins aleshores t'havies dedicat a sobreviure. Començaves a entendre alguna cosa: Tot se t' feia més clar. L'esguard més lúcid, quelcom desconegut t'omplia, t'omplia...

Eren prop de les dues del migdia quan el tren entrava a l'estació del poble. Des de la finestra, asseguda encara, palpares amb la mirada, aquelles imatges familiars i conegudes. T'alçares, recollires la bossa i vas sortir del compartiment.

-- 2 --

Sortires del treball com de costum vora les tres. Havieu quedat per dinar al restaurant del costat, i marxares amb una sola idea: "s'havia acabat". No recordaves com, ni d'on va sorgir l'esbranzinada per dir-li.

Durant el temps de la vostra relació havies anat oblidant el sentit del mot "viure", sobrevivies darrera una disfressa que t'obligava a ser una peça més de l'engranatge. No eres tu qui parlava, no eres tu qui caminava... tu sols, de tant en tant, recordaves:

VIURE  
VIURE

Una immesurable sensació d'estar precipitant-te al fons d'un infern de resignació, però malgrat tot adverties una esclatxa per on fugir. L'eixida per emprendre d'un cop i per sempre el vol, planar cap al viure. L'epíleg va ser l'adéu de dos solituds que preferien cercar altres senders, un acomiadament assenyat per dos esperits que no han sentit mai la puixança d'Eros i han viscut en la conformitat de l'abandó.

En el fons, tant tu com ell, sabíeu que la història, la vostra, havia estat un naufragi, una mentida des del principi. Un joc de solituds. De vegades la vida t'esgrimeix com si fossis una titella, i vatros havieu estat lligats d'aquests subtilíssims fils.

Al pis, asseguda al sofà, prengueres una cervesa. Vas posar un disc d'òpera. intentares agafar un llibre, però no vas passar del primer paràgraf: "SALIMOS DE LA INFANCIA SIN SABER QUÉ ES LA JUVENTUD, NOS CASAMOS SIN SABER QUÉ ES ESTAR CASADO, E INCLUSO ENTRAMOS EN LA VEJEZ, NO SABEMOS ADÓNDE VAMOS: LOS VIEJOS SON NIÑOS INOCENTES DE SU VEJEZ... LA TIERRA DEL HOMBRE ES EL PLANETA DE LA INEXPERIENCIA".

Abans de les nou ja eres al llit.

-- 3 --

Eixires de l'estació. Tot passejant vas atansar-te a casa, avui la tornaves a anomenar així.

Els pares no sabien res de la teua arribada, anhelares retornar a la infantesa i plorar, plorar cobejada per uns braços.

No podies exigir tant, era suficient amb una acollida cordial i el silenci, un silenci confident que guarden aquelles persones que et coneixen i saben que tu només cerques respirar. I llavors, a poc a poc desfer la teranyina que t'omplia d'incertesa.

Potser si que és bo deixar-se emportar per un somieig, volies descansar, no pensar durant uns dies almenys. Deixar-te duu per la tendresa, sentir-te acaronada i protegida. Palpar la felicitat tant de temps oblidada, fugir de l'ensopiment diari de l'anar fent...

Perquè, malgrat tot, sabies que tard o d'hora, t'havies d'enfrontar a la VIDA i dominar les ànsies de sentir-te protegida, de dominar els fòtils d'infantesa.

(I aprendre de nou a viure)



# LES DURES CONDICIONS D'UN MITGER EN EL SEGLE XIX

Avui us parlarem d'un tipus de contracte entre dues persones, que cada vegada es va perdent més i que ja quasi és en desús. Es tracta del contracte de cessió d'una finca u hort i que a les nostres comarques s'anomena "a mitges". Qui de vosaltres no ha sentit mai allò de "fulano porta tal finca a mitges"?

Doncs, bé, la paraula "Mitger", segons la G.E. Catalana, és aquell qui conrea les terres d'altri i es reparteix amb ell els fruits a mitges.

Hem considerat suficient representatiu de les dures condicions de vida dels mitgers del segle XIX, el document que us transcrivim, i que ha estat extret d'un treball de J.A. Gómez Sanjuan, publicat al Butlletí núm. 17, de Centro de Estudios del Maestrazgo -Gener-Març 1.987. En la transcripció que hem fet, per tal de guardar la màxima fidelitat, hem mantingut, fins i tot, les faltes d'ortografia i modismes populars tal i com figuren a l'original.

Aquest text ha estat extret d'un quadern o llibreta amb característiques de "diari íntim", manuscrit per José Francisco Escrivano i Morales, terratinent vinarosenc, que visqué durant la segona meitat del segle passat. Aquest és el document:

*Dia primero de Noviembre 1.863.*

*"Di á Tomas Chillida un pedaso de Algarrovos á medias, en la partida llamada de San Jayme, término de Ulldecona, que comprende toda la parte escalonada del Sur de la Casa, que para mejor conoscerce está delineada con unas cuantas piedras blanqueadas con cal, se la sedo por seis años que empiesan en primero de Noviembre de 1.863 y concluirán en ultimo de Octubre de 1.869.- Se la sedo con los pactos y condiciones siguientes: El tener que llevarla a husos y costumbres de buen labrador; Esto es tendra que darle a todo el pedaso de tierra sedido dos rejas cada año a su tiempo ó sea una en Marzo y otra en Julio y una cabada a los troncos y margenes. Mas tendra que remover y mudar de citio todos los margenes que haya viejos y recoger y Amargenar todas las piedras sueltas que haya en el ya dho. pedaso de Algarroval; Mas no debera quedarse nengun pedaso de tierra sin arrebasarse, Agavillarse y quemarce, todo esto es de precisa condision que debera aserlo dentro de los dos primeros años, es desir de 1 Noviembre 1.863, aá ultimo de Octubre de 1.865. Mas sera de su cuenta y cargo el coger y plegar las algarrovas alvirtiendo que esta Operacion de coger y plegar las*

*algarrovas no podrá verificarla sin avisar tres dias antes, para poder hir yo ó mandar quien me represente, en el acto de cojerlas, plegarlas y partir las Algarrovas; Mas no podra sacar malesa ni leña alguna pues toda la que saliera debera Agavillarla y quemarce en el mismo Algarroferal; mas por motivo ni pretesto alguno podrá cortar ramas de Algarrovo alguno sin my permiso.*

*Es condision en cualquiera de los pactos espresados que faltare dicho mediero Chillida, probado que sea, sesará en el acto este pacto ó convenio; sin que tenga derecho a reclamacion de mejora alguna, y saldrá de la pension.*

*Yo Tomas Chillida Asepto desde haora este contrato con todas las condiciones arriba espresadas y me obligo desde haora a llevarlas a su debido cumplimiento, y si hasi no lo hisiere desde haora me comprometo a dejar dicho pedaso de Algarrovos sin pedir derecho á mejora alguna;*

*Siendo testigos de este contrato Sebastián Ribera y Ramon Giner.*

*Vinaroz 12 febrero de 1.864.*

*A ruegos de Tomas Chillida que me dijera no sabia firmar lo hase uno de los testigos que fue Ramon Giner.*

*Mes endavant, en el mateix "diari" del que venim parlant, s'afegeix la següent anotació:*

*"-Dia 15 de Octubre 1.868 di un escrito a tomas Chillida vecino de Alcanar en que le daba por cuatro años un pedaso de algarrovas por condiciones tiene, que á de darme dos terseras partes de las algarrovas que se cojan, y no podra sacar nenguna leña sin permiso mio si no que toda debera quemarla dentro de dicha heredad, debiendo de cuidar huso y costumbre de*



*buen labrador, a lo que le he dado todo el Algarroferal comprensivo del camino que atraviesa la heredad hasi al rechola (?), empiesala consecion en 15 de Octubre de 1.868 y concluirá en 15 de Octubre de 1.872.*

*Antes de la recoleccion debera avisar tres dias antes."*

De la lectura detinguda d'aquest contracte, volem remarcar les següents apreciacions que ens criden l'atenció sobremanera:

Es fa la cessió solament de la part escalonada, es a dir dels bancals més petits, amb menys garrofers i més feina d'amargenar. El terratinent, l'espabilat, és reservava els bancals plans per a ell. Així també veiem com durant els dos primers anys, el "mitjer", tendrà que remover y mudar de citio todos los márgenes" i "no deberá quedarse nengun pedaso de tierra sin arrebasarce (preparar zones de malesa per al cultiu cavant amb l'aixada a fondària), agavillarce (fer feixos de rama, herba i malesa en forma de gavella i posar-li terra al damunt) y quemarce" (localment això ho coneixem per "cremar gavells" ja que la terra cremada és un excel.lent adob".

També ens crida l'atenció la clàusula de no poder endur-se ni malesa ni llenya i que tota la que sortís havia de cremar-se en forma de "gavells" a la mateixa finca. L'amo s'interessava més en adobar la terra a que el mitger s'escalfés o es fes el foc per a coure el menjar a casa seva.

Volem resaltar també que el propietari entenia per "a mitges", dos terceres parts per a l'amo i la part restant per al mitger. Una bona manera de dividir i un sistema molt peculiar d'entendre les matemàtiques!

Arrán d'aquest document ens hem desplaçat per tal de localitzar la finca a la partida dels Sant Jaumes. Aquesta partida es troba a la vessant del Montsià que dona al mar, i dintre del terme d'Ulldecona. La principal referència que teníem era la frase que diu "el Algarroferal comprensivo del camino que atraviesa la heredad hasi al rechola "Hem preguntat a pagesos de la zona per la possible existència d'un rejolar, i el més aproximat que hem localitzat, ha estat un lloc d'on antigament s'extraia argila.



L'indret està situat a la lloma d'una serreta, i ens han contat que l'argilla la baixaven al pla mitjantçant un canalat costa avall. Encara avui es pot apreciar el lloc per on baixava el regueró. L'indret es troba dintre els límits d'una antiga gran finca d'uns rics de Vinaròs, segons ens conten, avui ja desmembrada a trossos. Hem pogut trepitjar aquells petits bancals agrests, abruptes i empinats plens de romingueres i malesa que ens dificultaven el pas. Dels garrofers hem trobat solament les soques, les rames seques i algú que altre bordís. Els marges són tots assolats, enderrocats i "solsits". Si Tomàs Chillida aixequés el cap!... Que se n'ha fet dels seus raigs de suor vessats en aquells bancalets de metre escàs d'amplaria?... Aquell amargenar agavillar, cremar i "nengun pedaso de tierra sin arrebasarce". Si pugués veure aquí, cent anys després, el nostre terme d'Ulldecona, amb finques planes com el plomell de la mà on pot entrar-hi un tractor i que estàn perdudes i abandonades... qué diria?.. Segur que pensaria que estem massa farts.

Faria com aquell de l'acudit i diria que a Ulldecona anem vint anys adelantats al nostre temps. Resulta que a Alcanar i Benicarló avui dia treballen la terra amb molt afany i il.lusió. A Ulldecona resulta que ja fa uns vint anys que ens hem desenganyat de la terra i l'hem abandonada. Això vol dir que anem vint anys davant d'aquests pobles veïns. O no és així?.. Vosaltres que trobeu??.

Francesc Itarte Vericat

 **Banco Hispano Americano**

Sant Lluç, 35 - Tels. 72 01 28 - 72 02 53  
43550 ULLDECONA (Tarragona)

**CAFETERIA  
SNACK-BAR  
"JUGOS-BOL"**  
LOCAL CLIMATITZAT

*Els caps de setmana es fan menjars per encàrrec*

Ramon Salomón, 20 - Tel. 72 10 63  
ULLDECONA



## ME'N VAIG AL PUIG

Ja sóc aquí, jegut còmodament en un llit plegable. En el meu costat la dona i el noi. El llit plegable era per a ell però en arribar anit a les onze, després de quatre hores de caravana, cansats i fastiguejats va dir: Mare, jo no vull jeure en aquest llit, vull jeure al gran!. I la mare, amb molt bona intenció d'arreglar les coses; respongué: Ja m'hi posaré jo!. No faltaria més! -digué jo- cadascú ha de dormir en el seu lloc i després d'una petita discussió així va ser.

Ara ja quasi són les vuit. Els dos companys de la fàbrica deuen estar posant el cartonet i comentant la calor que fa i la poca aigua que tenen a casa. Jo, tan prompte vaig arribar a l'apartament, va ser el primer que vaig fer; tastar l'aigua. Una mica salada si que la vaig trobar però potser va ser que, per a celebrar les primeres hores de les vacances, vam menjar força dolços pel camí. La intenció era que duressin una setmana almenys però el viatge va ser tan llarg que alguna cosa s'havia de fer per a calmar els nervis.

No us havia dit com és l'apartament i la veritat és que no hi ha massa coses per a dir. Començaré per l'orientació. Es troba de cara al puig. No sé ben bé com és el puig, perquè encara no m'he llevat, però suposo que fa o no fa deu ser com tots; ple de farigola, de romaní i potser hi ha algun pi amb una bona ombra que podré visitar, al vespre, després de la migdiada. També n'hi havia de cara al mar però em demanaven vint mil pessetes més i els ho vaig dir als de casa. Amb aquestes vint mil pessetes ens podem afartar bé de musclos, petxines, sardi-

nes i algún llagostí barrejat!. I la meua proposta; després de passar per les comissions d'economia, finances, alimentació i benestar social; darrerament fou acceptada per majoria i és que el noi, en el menjar, és un pou sense fons. La dona va fer mala cara uns quants dies i m'amagava alguna peça que m'havia de posar però després es va posar en el seu lloc de mare i esposa i ho va acceptar complaguda. Desitjo de tot cor que el pujal tingui pi perquè sinó hi haurà problemes.

En demés de la finestra, els dos llits i una terrasseta hi ha una cuineta molt bufona i una taula amb quatre cadires, un lavabo amb una dutxa preciosa i un armari a la paret. Suficient lloc i fàcil de netejar. No es pot demanar més.

Ara en tocar les nou, maixecaré del llit plegable, que per cert deu tenir algún moll una mica fora del lloc i m'ha estat castigant l'esquena mitja nit, obriré la finestra i cridaré els altres. I és que, com som de vacances, aquí no es pot aixecar ningú fins a les nou.

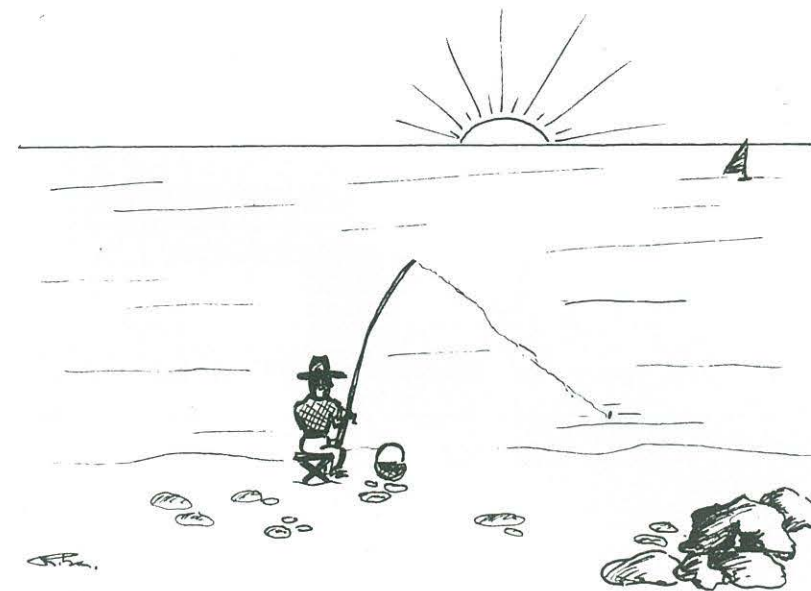
Després de l'esmorzar agafaré la canya i la cistella i cap a la mar. Jo no he fet mai això de pescar, però la dona va veure en una revista, a la perruqueria, a un artista de cinema que hi anava i assegurava que és molt bó per a relaxar-se i com a més el peix és tan car, ella que va pensar: si en pesca mitja dotzena cada dia, el segon plat ens surt de franc i tan bon punt va sortir de la perruqueria va passar per una tenda d'articles d'esport i em va comprar tots els estris; fins i tot una cistella que, per molt que pesqui, no l'ompliré mai.

Ja sóc a la platja, com encara són les deu no hi ha massa gent. Preparo la canya, poso l'esquer i a pescar. Passa una estona i em trobo de meravella, amb les ones trencant vora els meus peus; la brisa, que em fa moure els pocs cabells que em queden, i la closca que es comença a escalfar però, cap problema, la dona que ho té tot a punt, m'ha posat un barret de roba. No és massa gran perquè el va comprar, a empentes, les darreres rebaixes, però quasi bé em tapa tot el cap.

Passen dues hores i només n'he fet dos. El primer, en llevar-li l'esquer, s'ha escapat i el segon jeu en el fons de la cistella molt més ample que jo en el llit plegable. Però fins a les dues, que m'ha dit la dona que parará taula, hi ha dues hores encara. Potser podré fer-ne un parell més i, si no ens afartem, els podem almenys tastar.

Ja sóc a l'apartament, són les dues i mitja, per a dinar no hi ha massa pressa. Cinc peixos són enmig de la taula, joestic segut a la cadira, una mica condolit, però no goso posar-me al llit plegable. La dona és a fora, a la terrasseta seguida en una gandula i prenent el sol i el noi deu ser a la platja, els meus companys deuen ser dinant a la fàbrica i pensant com m'ho estic passant de bé.

Ah, perdoneu, no ho havia dit: El puig és prou bonic, no hi ha romaní, hi ha una mica de deixalles, però en el cim hi ha tres pins. Tres preciosos pins que deuen fer una ombra fesquívola. Ara, tan bon punt acabi de dinar, pujaré allí per ocupar-los; no sigui el cas que algú em passi al davant i em quedi sense. Faltaria més!.



Fundat l'any 1.947

BUTLLETÍ D'ÚS INTERN  
EDITAT AMB LA COL·LABORACIÓ DE LA  
DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

DIRECTOR:

Josep A. Lázaro i Puente

CONSELL DE REDACCIÓ:

Jaume Coll i Arnau  
Francesc Itarte i Vericat  
Joan J. Roca i Labernia  
Anabel Folch i Millán  
Josep Castell i Puñet  
Marisé Pla Bel

DIBUIXOS:

Joan Riba i Costes

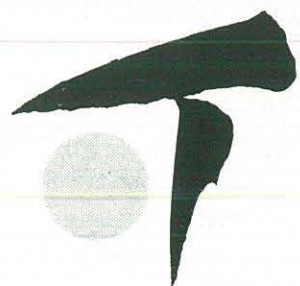
NOTA:

El Consell de Redacció agraeix totes les col·laboracions, però es reserva el dret de la seva publicació.

El Butlletí d'Ús Intern C.C.R., no es fa responsable de les publicacions que no vagen signades pel Consell de Redacció.

L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Edita: Centre Cultural i Recreatiu  
d'Ulldecona.  
Major, 147, 1er.  
Apartat de Correus 52  
Tel. 72 03 37  
43550 ULLDECONA.  
Dep. Leg.: T. 1.227-1.982  
Tallers: Ind. Gràfica SERRA  
Ulldecona.



**Caixa Tarragona**



**Caixa Barcelona**